

Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Наукові пошуки молоді у третьому тисячолітті», БНАУ. Біла Церква 2017.

УДК 633.63.631.531.12

Глеваський В.І., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри генетики, селекції і насінництва

Білоцерківський національний аграрний університет

glevas@ukr.net

ВПЛИВ РІЗНОЯКІСНОСТІ НАСІННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ

Вивчаючи біологію розвитку рослин, які виростили із різного за розміром насіння, багато дослідників відзначають, що із збільшенням величини насіння, що висівається, рослини одержують більше енергетичного матеріалу і елементів мінерального живлення, в результаті чого поступово збільшується кількість сухих речовин у рослині, а також елементів мінерального живлення.

Більше 100 років досліджується залежність між величиною насіння та його продуктивністю. Проте, питання це дискутується і до тепер. Багато дослідників у дослідках із різними сільськогосподарськими культурами (крім цукрових буряків) прийшли до висновку, що велике, середнє і дрібне насіння за своєю продуктивністю неідентичне.

У цукрових буряків дуже сильно проявляється різноякісність насіння, насамперед за його розмірами. Різноякісність насіння може бути зумовлена як сортовими особливостями, так і умовами вирощування.

У межах окремих партій існує пряма залежність між розмірами насіння і масою 1000 штук, енергією проростання, схожістю та вирівняністю.

Значну різноякісність насіння буряків цукрових слід завжди враховувати при вирощуванні та його підготовці.

Процес вирощування і підготовки насіння потребує постійного удосконалення в зв'язку із заміною сортового складу, техніки, технології вирощування, вимог, кліматичних умов.

Метою досліджень було встановити біологічні особливості та продуктивні властивості буряків цукрових залежно від сортових особливостей та фракції насіння. Досліди проводили у 2015-2016 рр. на дослідному полі НВЦ БНАУ. У польових дослідках облікова площа ділянки становила 25 м², повторність – чотириразова.

Схема дослідів включала наступні варіанти:

1) Білоцерківський одн. 45 (сорт) - фракції 4,5-5,5 мм, 3,5-4,5 мм і 3,0-3,5 мм -(контроль); 2) Злука (гібрид) - фракції 4,5-5,5 мм, 3,5-4,5 мм і 3,0-3,5 мм; 3) Константа-(гібрид) - фракції 4,5-5,5 мм, 3,5-4,5 мм і 3,0-3,5 мм.

Результатами досліджень встановлено, що плоди діаметром 3,0-3,5 мм не можуть забезпечити одержання кондиційного насіння зі схожістю вище 80 %, тому і урожайність склала від 42,4 до 46,3 т/га і збір цукру від - 6,4 т/га до 6,9 т/га.

У варіантах насіння фракцій 4,5-5,5 мм в порівнянні з іншими фракціями була вища лабораторна і польова схожість, що забезпечило вищі урожайності 52,4-55,8 т/га і збір цукру 8,5-9,4 т/га.

Серед варіантів найвища урожайність - 55,8 т/га і збір цукру - 9,4 т/га спостерігається у гібрида Константа насіння фракції 4,5-5,5 мм. Найменша урожайність – 52,4 т/га і збір цукру - 8,2 т/га цієї фракції відмічена у гібрида Злука.